

DEBRECZENI UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben:	Vidékre:
Félévre . . . 3 frt — kr.	Félévre . . . 5 frt — kr.
Negyedévre . 1 frt 50 kr.	Negyedévre . 2 frt 50 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THAN CYULA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főtér Biedermann-palota földszint, az udvarban hátul.

Luager, osztrák belügy-miniszter.

Szept. 24.

Hihetetlenül hangzik, de oly makacsul tartja magát az a hír, hogy a mostani kormányválság során dr. Luager Károly, Bécs hírhedt polgármestere osztrák belügy-miniszter lesz, hogy lehetetlen a kérdéssel nem foglalkozni. Sőt mi több, egyenes kötelesség, hogy a magyar közvélemény kezdettől fogva tiltakozzék ez ellen a kombináció ellen mert mégis csak türhetetlen, hogy odaát miniszternek tegyenek meg olyan embert, a ki programmul kimondja: „Magyarország ellen masirozni!” mig minálunk anathemat mondanak még azokra is, kik minden vonatkoztatás nélkül a hazafias kegyeletnek akarnak adózni, mert hátha, talán, valamiképen az osztrák szomszéd rossznéven veszi.

Ennek a pipogya, hátgerinc nélkül való politikának, melyet a ministerek Ausztriával szemben és Bécsben folytatnak, legméltóbb betetőzése volna Luagernek, a legnagyobb magyarfalónak miniszter-sége.

Mig Luager és társai, a kik odaát nem semmit-mondó krake'erek, hanem mértékadó politikusok teli torokkal ordítják: „Minden magyar ember rosszember! A magyarok csalnak, lopnak, zsarolnak bennünket! Nem kell kiegyezés! Nem kell közöség!” — addig nálunk még a miniszterelnök csak sutlogva meri kijejteni Ausztria megszentelt nevét és mindenkit, a kivel érintkezik, ri mánkodva kapacitál: „Csak semmi zaj, csak semmi láрма; csak most ne demonstráljatok; hagyjátok Auszriát; ne növeljük a zavart; elég bajuk van amugy is.”

A főváros Aradra azért nem küldhet direkt deputációt, mert ezt Luager ur rossz néven veheti. Majd megmutatja Luager ur, ha belügy-miniszter lesz, mi minden durvaságot lehet Magyarország ellen csinálni.

Csak hagyjuk a fejünkre rakni a töviskoszorút; csak hunyászkodjunk meg. *Luagerék majd gondoskodnak újabb meg újabb magyar Golgothákról.*

De azért jobb az ő politikájuk, mert kiabálásuk elől mi ijedten hátrálunk és odaadjuk utolsó kabátunkat is a drága közösségért;

mig ők hallgatásunkat joggal és helyesen félelemnek és meghunyászkodásnak veszik és a kabát után le fogják huzni a bőrünket is.

Hej pedig Széll Kálmán de jól tenné, ha Rátóton már egyszer híres tehenei szokásáról venne példát és alaposan felöklelné az osztrák — urakat. Széll Kálmánban még bizunk! Adja Isten, hogy ne csalódjunk!

A kertészeti kiállítás.

— szept. 23.

Tegnap nyílt meg Debreczen városában az ötödik kertészeti vándor kiállítás a nagyerdei Vigadó nagytermében és környékén.

A hely tündérkerthez hasonlít, melyben a legszebb disznóvények, a leggyönyörűbb virágok, pálmák, fenyők, tuják a legszebb csoportokban művészi kézre valló rendezésben váltakoznak.

Megragadja, lebilincseli az embert az a szépség, az a tündéri pompa mit itt pazarul felhalmozva látunk, úgy hogy nem lehet nagyításnak venni, azt a mit nagyon sokaktól hallottunk, hogy a kertészeti kiállítás vetekedik, sőt szebb is, — mint a szeptedi mezőgazdasági kiállítás kertészeti osztálya.

Hires papucshősök.

Egy angol író könyvet irt hires férfiak házasetéről és könyvében érdekes dolgokat mond el a papucshősökről. Nagy papucshős volt például Tizian. Felesége, Cecilia uralomra vágyó asszony, a ki megkivánta, hogy férje naponta beszámoljon neki arról, mennyi pénzt mire költött el. A művésznak mindenféle kifogást kellett használnia, ha egyszer-másszor baráti körben egy-egy pohár bort akart inni. Ugy látszik azonban, hogy Tizian nem nagyon érezte felesége szigorúságát, mert feleségét őszintén meggyászolta. John Vesley, a metódista-szekta alapítója is sokat szenvedett a feleségétől. Az asszony titokban fölbontotta leveleit, az ajtónál hallgatódzott, la vendége volt és mindenütt kémkedett utána. A papucshős igazi mintája a malboronghi herczeg

volt. Egyik hadjáratából ezt irta a feleségének:

— Ez idő szerint hatvanezer olyan katonával kell szembeállnom a kit Európa legelső hadvezérei vezetnek, de félannyra sem félek tőlük, mint tőled édes, ha haragos vagy.

Kevés ember van a világon, a kinek életére nagyobb befolyással van az asszony, mint Lincoln Ábraháméra az Egyesült-Államok elnökére. Első szerelmét elragadta a halál. Később megszeretett egy másik leányt, de mikor megkérte a kezét kosarat kapott.

Végre eljegyezte Todd Mari kisasszonyt. Ugy látszik, előre sejtette, hogy nem jó vége lesz ennek a házasságnak, mert a jövődöbéli elnök az esküvő napján otthagya a menyasszonyt. Jó barátok ismét összehozták a párt és másodsor is kitűzték az esküvő napját. A mikor Lincoln az

esküvőre öltözködött, egy kis fiu megkérdezte tőle, hová megy és Lincoln, a ki érezte a jövőt, azt felelte:

— Azt hiszem, a pokolba megyek.

Lincoln úgy engedelmeskedett a feleségének, mintha csak rabszolgája lett volna. Egyszer valaki fölkereste Lincoln asszonyságot, hogy kérdőre vonja, miért volt udvariatlan az unoka hugával szemben. Lincolné rátámadt az illetőre és annyira szidta, hogy ijedten Lincolnhoz menekült, a kinek elpanaszolta a történeteket. — Lincoln végighallgatta panaszt, azután így szólt:

— Kedves barátom, nagyon sajnálom, hogy ez történt önnel, de kérdezni akarok öntől valamit; Mondja csak, nem tarthatta volna ki még néhány percig azt, a mit nekem a sors intézéséből már tizenöt év óta kell ki-tartanom?

Megjelenik mindennap korán reggel.

Előfizetési ára házhoz hordva egy hónapra: ötven krajczár

Annyi minden, annyi sok szebbnél, szebb gyönyörködtető dolog van ott, hogy az embert méltán lepi meg az, hogy honnan vették a derék kertészek azt a sok szép tárgyat most, amikor már fonnyad a virág és sárgul a levél.

A megnyitás.

Tegnap délelőtt tíz órakor vette kezdetét a kiállítás ünnepélyes megnyitása. A megnyitáson ott láttuk gr. Dégenfeld József főispánt, dr. Király Ferencz orsz. képviselőt, dr. Wolafka Nandor v. püspököt, Simonffy Imre kir. tanácsos polgármestert, Komlóssy Arthur főjegyzőt, Vecsey Imre, Körner Adolf, Király Gyula, Oláh Károly, Roncsik Lajos és Bészler Károly tanácsnokokat és sok másokat.

A megnyitás a Rákóczy indulóval vette kezdetét, mely után a munkás dalegylet énekelte el a Hymnust, melyet kalaplevéve hallgattak meg. Ezután Lengyel Imre a debreczeni kertészeti egyesület elnöke üdvözölte gr. Dégenfeld József főispánt, mint a kiállítás védnökét. Rövid, velős szavakban megköszönvén a védnökség elfogadást, röviden vázolja a kiállítás célját s felkérte a védnököt a kiállítás megnyitására.

Gr. Dégenfeld József örömmel vállalta el a védnökséget, mert tudja ugymond, minő fontossága van ma már a kertésznek s részéről kedves kötelességet teljesít akkor a midőn a kiállítást megnyitja. Az éljenzéssel fogadott beszéd után a munkás dalegylet énekelte el a Szózatot, melynek elhangzása után hozzáfogtak a vendégek a kiállítás megtekintéséhez.

A kiállítás.

— A Vigadó előtti tér. —

A Vigadó előtti téren a bejárat től kezdve gyönyörű csoportozatokban váltakoznak pálmák, aloék, tuják, törpe fenyők mind külön rendezve gyönyörködtetik a szemet. Különösen kitűnik Debreczen város kertésze, Niemitz J. W. temesvári kertész, gr. Dessewffy Miklós, Onassay József áll. vasuti főkertész kiállítása.

Ugyancsak itt van külön sátorban a helybeli Libakertések konyhakerti kiállítása, melynek egész nap sok szemlélője volt.

Innen gyönyörű exotikus növényekkel szegélyezett ut visz be a

Vigadó nagy termébe,

hol a kiállítás tulajdonképeni zöme van.

Mindjárt a kijáratnál áll Paczelt János gyönyörű király csoportozata exotikus növényekkel. Tőle jobbra és balra Janatka Alajos és Farkas Gyula műkertészek művészi csoportozatai vannak. Janatka gyöngyvirágot, Farkas gyönyörű szekfüket állított ki. Ugyan csak itt, a terem közepén van a Heykál

Ede által rendezett fűvészkerti kiállítás, több szép példány kaktuszszal és egy igen ritka vizinövényvel az Euryle foroxsal, mely a híres Viktoria regia rokona.

A terem oldalait a gyümölcs, mag élővirág és bor kiállítások foglalják. A legkiválóbbak a Paczelt, Farkas, Janatka és Simkovits élővirágai. A Csanak János szőlője, a Csanak József gyümölcssei, a Lestyán Adorján borai. Ezekon kívül kitűnik még Vas Pál, Ritóok István Petrácz Károly, Szentkirályi Kálmán, Bodnár Károly és sok, más nagyon sok szép, csábító gyümölcse.

A magkiállítások közül a Paczelt Jánosé és a Kontsek Gézáé kelt nagy feltűnést.

Persze az egész szépségét még csak halványan sem lehet visszaadni írásban, azt csak látni lehet, csak élvezni.

A kiállítás harmadik része a lövölde körül van, hol gyönyörű rózsafákat állított ki a debreczeni kertészeti egyesület. Ugyancsak itt van a szép faiskola kiállítás, melyben számos cserje, beoltott, nemesített gyümölcsfa van.

Itt durrog az Emmerling féle jég felhőt kergető ágyú is, mely egy felfelé öblöződő csőből áll, melybe csak épen bele kell dobni a töltényt, mely eldurranva, oly mozgásba hozza a fellette levő légoszlopot, hogy 1200 méter magasságban is hat.

Ennyi az a mit röviden a kiállításról mondhatunk. De ez még csak dióhéjban sem lehet hü képe a kiállításnak, melyről a legnagyobb elismeréssel és dicsérrel lehet csak szólni.

Debreczen valóban büszke lehet az itt rendezett ötödik vándor kiállításra.

*

A kiállítást, mely az érdeklődést a legnagyobb mértékben megérdemli a tegnapi nap folyamán nagyon sokan néztek meg, mondhatni városunk egész intelligenciája ott hullámozott a gyönyörű csoportozatok között.

A bíráló bizottság is elkezdte működését s ítéletét azonban csak ma délután hirdeti ki.

A belgrádi-pör szélhámosai Budapestben.

— Fővárosi tudósítónktól —

Szenzációs letartóztatás történt tegnap Budapestben a szerb főkonzul Barlovác György feljelentésére. A főkonzulnál két szerb jelentkezett kihallgatásra, dr. Simonovics Milán volt mitrovicai ügyész és Panajotovics Mihály, az ujvidéki „Zasztava” tulajdonosa. A főkonzul, miután ismerte a jelentkezőket, hajlandó volt őket elfogadni s beszédbe ereszkedett velük. A két szerb rögtön a dologra tért s közölte Barlováczzal, hogy őt a belgrádi

összeesküvők pöre tekintetében igen fontos adatokhoz juttathatják. Hozzáadták aztán, hogy a titoknak ára van: tízezer forint.

— Kié a titok tulajdonkép? kérdezte a főkonzul.

— A belgrádi vádlottak egyikének felesége, Milinkovics asszonyé, hangzott a válasz s többet ezuttal nem is mondtak a rejtélyes látogatók, hanem távoztak.

Félóra múlva Simonovics és Panajotovics visszatértek, magukkal hozva a belgrádi vádlott nejét is Milinkovics Alavanciesnét, a ki hajlandónak mutatkozott a titok elmondására. A szép asszony így szólt a többek közt:

— Igaz ugyan, hogy az egyik vádlott a férjem, de amikor a királyról van szó, még sem hallgatok.

Azután elbeszélte, hogy az összeesküvést Karagyorgyevics Péter, a szerb trónkövetelő szította és szervezte hosszabb időn át. Az összeesküvők folytonos összeköttetésben voltak a trónkövetelővel és ő, Milinkovics Alavanciesné volt az, a ki a levelezéseket közvetítette a férje, meg Karagyorgyevics herceg között. E célból több ízben járt Bukarestben. Leveleket hozott, de senkinek se volt tudomása, sőt csak sejtelve se arról, mint csupán a férjének és a pártutók fejének.

Barlovác főkonzul az asszony vallomásáról terjedelmes jelentést vett föl és biztosította Milinkovics Alavanciesnét, hogy a tízezer forintot feltétlenül meg fogja kapni. De arra kérte a szép asszonyt, hogy estefelé jöjjön el ismét.

Nyomban azután, hogy a látogatók eltávoztak, Barlovác főkonzul siff rirozott táviratában tudatta a szerb kormányval e fontos felfedezést, de mindjárt megjegyezte, hogy a dolog nem látszik előtte egészen rendjén levőnek s így ő azt ajánlja, hogy az asszony leleplezéseit, melyekről ő egyelőre kötelességszerűen tesz jelentést, fogadják kellő rezervával, mindaddig, a míg részletesebben be nem számolhat a dologról.

Estefelé Milinkovicsné újból felkereste a főkonzult, és sirva vallotta meg, hogy az előbb hazudott. Ezuttal természetesen a kísérei nélkül volt. Mintegy pár nap előtt történt s miután Barlovác időközben szembesítette az asszonyt Simonovics és Panajotovicsal, a kinek Milinkovicsné a szemükbe mondta, hogy csak pénzt akar tak a szerb kormánytól zsarolni, a főkonzul utasításokat kért Belgrádból. Ez megjött és Barlovác feljelentést tett a budapesti királyi ügyészségnél emberei ellen zsarolás és hamis tanúszerzés címén.

A feljelentés folytán dr. Puscarin vizsgálóbíró tegnap azt a sürgős utasítást adta a rendőrségnek, hogy tartóztassa le dr. Simonovicsot, ugyszintén Panajotovicsot is. Két detektív

ment erre tegnap délután két órakor az „Angol Királynő“ fogadóba, a hol Simcovic nejevel szálva volt. Rövid kihallgatás után Bécezi kapitány letartóztatta Simonovicot, Panajatovicot eddig nem találták. A rendőrség dr. Simonovicot még a délután folyamán úgy négy óra után átkísérte a királyi ügyészség fogházba, a honnan ma dél előtt vezették Puscarin vizsgálóbíró elé, a ki egyelőre csak röviden hallgatta ki. Nyilván előbb Panajatovicot elfogatására vár.

POLITIKAI HIREK.

Szell Kálmán Budapesten. Szell Kálmán miniszterelnök tegnap Budapestre érkezett és az estét a szabad- elvű pártkörben töltötte, ahol Lukács, Derányi, Hegedüs, Wlassics és Plósz miniszterekkel érkezett. Minisztertanács alkalmassint csak közvetlenül az országgyűlés ülésének megkezdése előtt a hó 27-én lesz. Szell Kálmán miniszterelnök a jövő hét folyamán Bécsbe megy.

Kitüntetett miniszterek. Múlt szá munkban már említettük, hogy a király Hegedüs Sándor kereskedelem- ügyi minisztert valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Ehez most azt az újabb értesítést csatoljuk, hogy ugyancsak a valóságos belső titkos tanácsosi ranggal tüntette ki a király Plósz Sándor igazságügyminisztert is. A kitüntéseket tartalmazó királyi kézirat a hivatalos lap holnapi számában fog megjelenni.

TARSAS ÉLET.

Tulságos szerénység.

Vásárra ment Timár uram s utközben egy házaló zsidót ért utól, a ki nagy batyut vitt a hátán.

— Ujjon fel a kocsi, ugy hamarabb érünk oda, — szólítja meg Timár gazda Dolfit, a ki kétszer sem kérte magát, hanem felült a kocsi; de a batyuját nem tette le a hátáról. Később nagy nyögést hall a gazda, hátra tekint, hát látja, hogy Dolfi szörnyen izzad a batyu terhe alatt, majd megszakadt bele.

— Miért nem teszi le a batyuját? — förmed rá Timár gazda.

Hát nem elég, hodj engemet visz, még a batyumat is el okorja vinni?

VIDEK

Elpáholt csábitó. Kegyetlenül meglakolt Kropuch János egy szép menyecske elcsábitásáért. Régóta szemvetett ugyanis Onder József fiatal feleségére, a ki azonban sokáig nem hallgatta meg az érte epedő férfit, de később, mikor férje Amerikába

ment, nem tudott ellentállani a folyton körülötte legyeskedő Krópuchnak és kedve se lett. A férjnek, mikor Amerikából hazatért, megsugták. Onder a nem épen kellemes hír hallására sem jött ki sodrából, nem kereste halálra a csábitót, hanem szép csendesen felbujtotta ellene a falu kardos asszonyait. Az izépi asszonyoknak szerfölött tetszett az ötlet, s csakhamar hozzáálltak annak kiviteléhez. Felfegyverkeztek seprükkel, villákkal, s más eféle szerszámokkal s ugyaelverték a meglepett csábitót, hogy moccanni sem birt. De még ezzel sem elégedtek meg a harezias amazonok, hanem kikergették a faluból és mikor a határnál újra alaposan elpáholták, azzal az igérettel eresztették világá, hogy hányzor beteszi a lábát a faluba, mindannyiszor ismételik a seprüháborut ellene. Kropuchnak ugy látszik; teljesen elegendő volt az eddig kapott ütlegzapor, mert ugy elbusulta magát, hogy kivitorlázott Amerikába.

A P.-Ladányi népgyűlés. Püspök-Ladányban e hónap 17 ikén népgyűlést rendeztek a kerület függetlenségi polgárai. Papp Elek, a kerület képviselője is beszélt, mire a népgyűlés határozatilag állást foglalt a Hentzi- emlék ünnepies felavatása ellen és fölkérte az országgyűlési függetlenségi pártot, vegyen azért elégtételt a kormánytól.

Öngyilkos kántor. Pelkovics Illés egri kántor ezelőtt 3 évvel szembajba esett és mintegy 3 hónappal ezelőtt teljesen elvesztette mindkét szemvilágát. Ez az eset nagyon lehangolta a szerencsétlen embert úgy, hogy egész buskomor lett. Tegnap, hogy családja távol volt, forgópisztolylyal véget vetett életének. Özvegyet és két árva hágyott hátra.

Gyilkosság magyar gyűlöletből.

— Saját tudósítónktól. —

Torontálvásárhely községben tegnap borzalmaz gyilkosság történt.

Mucsurka Pera és Czrepajszky Leontin szerb iparossegédek az este a kocsmában üritgették a kancsókat, a mellettük levő asztalnál pedig Kozma András fiatal asztalosmester idogált többek társaságában.

A szerb legények nagy hangon szidták, gyalázták a magybrokat és magyargyűlöletük egyenes arányban növekedett az elfogyasztott ital mennyiségével.

A magyarok szó nélkül hagyták a magyarfalók kifakadásait, a mi még jobban szította dühöngésüket.

— Megölök még ma egy magyart! — hangoztatták egyre-másra, a mire Kozma társaihoz hangosabb megjegyzést tett. A magyarfaló legények nemsokára azután kimentek a koc-

sából és Kozma is távozott, hogy hazafelé menjen.

Alig ért azonban ki az utcára, a mikor a két szerb orozva megtámadta és éktelen szidalmak közben a földre teperték. Kozma kétségbeesetten melegezett, de támadói kést rántottak és annyira összeszurkálták, hogy a szerencsétlen ember csakhamar elvérzett. A gyilkos magyarfalókat a csendőrség letartóztatta.

SZINHÁZ.

A színházi bérletek ügyében még mai nap folyamán intézkedhetik a közönség. A régi bérlek jogai déli egy órét tartanak fenn, az addig ki nem váltott jegyeket délután már az új jegyvevők rendelkezésére bocsájítják.

A megnyitó előadás. A színház megnyitó előadást szombaton este bérlet-szünetben tartják meg. Az első előadásra már holnaptól kezdve jegyek válhatnak a színházi pénztárnál.

Ez osztrák kabinet lemondott.

— Éjjeli táviratok. —

Ma délelőtt 9 órakor Thun gróf miniszterelnök elnöklété alatt minisztertanács volt, mely elhatározta, hogy a kabinet lemond. Délelőtt 10 órakor gróf Thun ő felségétől külön kihallgatáson fogadtatott, mely alkalmával gróf Thun a miniszter tanács határozata értelmében az osztrák kabinet lemondását elősrjesztette.

Ausztria végre valahára megszádult a Thun kabinetől, mely méltó vendéglátója volt a Bánffy-kabinetnek. Bukott is úgy, mint amaz bukott; Csul és szégyenletesen.

A német pártok kijelentették, hogy a delegáció küldéséről addig nem tárgyalnak, míg Thunék kormányon vannak és a császár méltányolta azt a kivánságot és megnyugtatta Thun elnökletében.

Az új kabinet mindenáron az osztrák belbéke helyreállítására fog törekedni, oly annyira minden áron, hogy nem fogja bánni, ha az egész ország Magyarországot adja meg és hogy egy lesz, arról eleve kezeskedik az a tendencia, mely alatt az új osztrák kabinet születni fog.

Bécs, szeptember 23. Dr. Fuchs, a képviselőház elnöke a parlamenti pártok elnökeihez a következő levelet küldötte:

A holnapra kitűzött elnök-konferencia nem tartatik meg. Fogadja s. b.

Dr. Fuchs, képviselőházi elnök.

Ezt a levelet Jaworski lovag, a jobboldal elnöke. Funk dr. a baloldali elnöke és Malfatti báró az olasz pártjának elnöke kapta meg. minthogy Wer-

Annyi minden, annyi sok szebbnél, szebb gyönyörködtető dolog van ott, hogy az embert méltán lepi meg az, hogy honnan vették a derék kertészek azt a sok szép tárgyat most, amikor már fonnyad a virág és sárgul a levél.

A megnyitás.

Tegnap délelőtt tíz órakor vette kezdetét a kiállítás ünnepélyes megnyitása. A megnyitáson ott láttuk gr. Dégenfeld József főispánt, dr. Király Ferencz országgy. képviselőt, dr. Wolafka Nandor v. püspököt, Simonffy Imre kir. tanácsos polgármestert, Komlóssy Arthur főjegyzőt, Vecsey Imre, Körner Adolf, Király Gyula, Oláh Károly, Roncsik Lajos és Bészler Károly tanácsnokokat és sok másokat.

A megnyitás a Rákóczy indulóval vette kezdetét, mely után a munkás dalegylet énekelt el a Hymnust, melyet kalaplevéve hallgattak meg. Ezután Lengyel Imre a debreczeni kertészeti egyesület elnöke üdvözölte gr. Dégenfeld József főispánt, mint a kiállítás védnökét. Rövid, velős szavakban megköszönvén a védnökség elfogadást, röviden vázolja a kiállítás célját s felkérte a védnököt a kiállítás megnyitására.

Gr. Dégenfeld József örömmel vállalta el a védnökséget, mert tudja, hogy a kertészeti munkának s részéről kedves kötelességet teljesít akkor a midőn a kiállítást megnyitja. Az éljenzéssel fogadott beszéd után a munkás dalegylet énekelt el a Szózatot, melynek elhangzása után hozzáfogtak a vendégek a kiállítás megtekintéséhez.

A kiállítás.

— A Vigadó előtti téri. —

A Vigadó előtti téren a bejáratától kezdve gyönyörű csoportozatokban váltakoznak pálmák, aloék, tuják, törpefenyők mind külön rendezve gyönyörködtetik a szemet. Különösen kitűnik Debreczen város kertészete, Niemitz I. W. temesvári kertész, gr. Dessewffy Miklós, Onassay József áll. vasúti fő-kertész kiállítása.

Ugyancsak itt van külön sátorban a helybeli Libakertesek konyhakerti kiállítása, melynek egész nap sok szemlélője volt.

Innen gyönyörű exotikus növényekkel szegélyezett ut visz be a

Vigadó nagy termébe,

hol a kiállítás tulajdonképeni zöme van.

Mindjárt a kijáratnál áll Paczelt János gyönyörű király csoportozata exotikus növényekkel. Tőle jobbra és balra Janatka Alajos és Farkas Gyula műkertészek művészi csoportozatai vannak. Janatka gyöngyvirágot, Farkas gyönyörű székfűket állított ki. Ugyan csak itt, a terem közepén van a Hegkál-

Ede által rendezett fűvészkerti kiállítás, több szép példány kaktusszal és egy igen ritka vizinövényvel az Euryle forccsal, mely a híres Viktoria regia rokona.

A terem oldalait a gyümölcs, magélővirág és bor kiállítások foglalják. A legkiválóbbak a Paczelt, Farkas, Janatka és Simkonits élővirágai. A Csanak János szőlője, a Csanak József gyümölcssei, a Lestyán Adorján borai. Ezeken kívül kitűnik még Vas Pál, Ritók István Péntecz Károly, Szentkirályi Kálmán, Bodnár Károly és sok, más nagyon sok szép, csábító gyümölcse.

A magkiállítások közül a Paczelt Jánosé és a Kontsek Gézáé kelt nagy feltűnést.

Persze az egész szépségét még csak halványan sem lehet visszaadni írásban, ezt csak látni lehet, csak élvezni.

A kiállítás harmadik része a lövölde körül van, hol gyönyörű rózsafákat állított ki a debreczeni kertészeti egyesület. Ugyancsak itt van a szép faiskola kiállítás, melyben számos eserdeje, beültetett gyümölcsfa van.

Itt durrog az Emmerling féle jég felhőt kergető ágyú is, mely egy felfelé oblózódó esőből áll, melybe csak épen bele kell dobni a töltényt, mely eldurranva, oly mozgásba hozza a felte levő légeszlopot, hogy 1200 méter magasságban is hat.

Ennyi az a mit röviden a kiállításról mondhatunk. De ez még csak dióhéjban sem lehet hű képe a kiállításnak, melyből a legnagyobb elismeréssel és díjazással lehet csak szólni.

Debreczen valóban büszke lehet az itt rendezett ötödik vándor kiállításra.

*

A kiállítást, mely az érdeklődést a legnagyobb mértékben megérdemli a tegnapi nap folyamán nagyon sokan nézték meg, mondatni városunk egész intelligenciája ott hullámozott a gyönyörű csoportozatok között.

A bíráló bizottság is elkezdte működését s ítéletét azonban csak ma délután hirdeti ki.

A belgrádi-pör szélhámossai Budapestben.

— Fővárosi tudósítónktól —

Szenzelezió letartóztatás történt tegnap Budapestben a szerb főkonzul Barlovácz György feljelentésére. A főkonzulnál két szerb jelentkezett kihallgatásra, dr. Simonovics Milán volt miniroviciai ügyész és Panajotovics Mihály, az uvidéki „Zasztava” tulajdonosa. A főkonzul, miután ismerte a jelentkezőket, hajlandó volt őket elfogadni s beszédbe ereszkedett velük. A két szerb rögtön a dologra tért s közölte Barlováczczal, hogy őt a belgrádi-

összeesküvők pöre tekintetében igen fontos adatokhoz juttathatják. Hozzáadték aztán, hogy a titoknak ára van: tízezer forint.

— Kié a titok tulajdonkép? kérdezte a főkonzul.

— A belgrádi vádlottak egyikének felesége, Milinkovics asszony, hangzott a válasz s többet ezuttal nem is mondtak a rejtélyes látogatók, hanem távoztak.

Félóra múlva Simonovics és Panajotovics visszatértek, magukkal hozva a belgrádi vádlott nejét is Milinkovics Alavanticsnét, a ki hajlandónak mutatkozott a titok elmondására. A szép asszony így szólt a többek közt:

— Igaz ugyan, hogy az egyik vádlott a férjem, de amikor a királyról van szó, még sem hallgatom.

Azután elbeszélte, hogy az összeesküvést Karagyevyevics Péter, a szerb trónkövetelő szította és szervezte hosszabb időn át. Az összeesküvők folytonos összeköttetésben voltak a trónkövetelővel és ő, Milinkovics Alavanticsné volt az, a ki a levelezéseket közvetítette a férjhez, meg Karagyevyevics herceghez között. E czélból több ízben járt Bukarestben. Leveleket hozott, de senkinek se volt tudomása, sőt csak sejtelve se erről, mint csupán a férjének és a pártütők fejének.

Barlovácz főkonzul az asszony vallomásáról terjedelmes jelentést vett föl és biztosította Milinkovics Alavanticsnét, hogy a tízezer forintot feltételül meg fogja kapni. De arra kérte a szép asszonyt, hogy estefelé jöjjön el ismét.

Nyomban azután, hogy a látogatók eltávoztak, Barlovácz főkonzul siffróizott táviratában tudatta a szerb kormányval a fontos felfedezést, de mindjárt megjegyezte, hogy a dolog nem látszik előtte egészen rendjén lennie s így ő azt ajánlja, hogy az asszony leplezéseit, melyekről ő egyelőre kötelességszerűen tesz jelentést, fogadják kellő rezervával, mindaddig, a míg részletesebben be nem számolhat a dologról.

Estefelé Milinkovicsné újból felkereste a főkonzult, és sirva vallotta meg, hogy az előbb hazudott. Ezuttal természetesen a kísérői nélkül volt. Mintegy pár nap előtt történt s miután Barlovácz időközben szembesítette az asszonyt Simonovics és Panajotovicssal, a kinek Milinkovicsné a szemükbe mondta, hogy csak pénzt akar tak a szerb kormánytól zsarolni, a főkonzul utasításokat kért Belgrádból. Ez megjött és Barlovácz feljelentést tett a budapesti királyi ügyészségnél emberei ellen zsarolás és hamis tanúszerzés czimén.

A feljelentés folytán dr. Puscarin vizsgálóbíró tegnap azt a sürgős utasítást adta a rendőrségnek, hogy tartóztassa le dr. Simonovicsot, ugyszintén Panajotovicsot is. Két detektív

ment erre tegnap délután két órakor az „Angol Királynő” fogadóba, a hol Simonovics nejével szálva volt. Rövid kihallgatás után Bécsi kapitány letartóztatta Simonovicsot, Panajatovicsot eddig nem találták. A rendőrség dr. Simonovicsot még a délután folyamán úgy négy óra után átkísérte a királyi ügyészség fogházba, a honnan ma dél előtt vezették Puscarin vizsgálóbíró elé, a ki egyelőre csak röviden hallgatta ki. Nyilván előbb Panajatovics elfogatására vár.

POLITIKAI HIREK.

Szell Kálmán Budapesten. Szell Kálmán miniszterelnök tegnap Budapestre érkezett és az estét a szabad-élvű pártkörben töltötte, ahol Lukács, Dehán, Hegedüs, Wlassics és Plósz miniszterekkel érkezett. Minisztertanács alkalmassá csak közvetlenül az országgyűlés ülésének megkezdése előtt a hó 27-én lesz. Szell Kálmán miniszterelnök a jövő hét folyamán Bécsbe megy.

Kitüntetett miniszterek. Múlt számban már említettük, hogy a király Hegedüs Sándor kereskedelemügyi minisztert valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Ehez most azt az újabb értesítést csatoljuk, hogy ugyancsak a valóságos belső titkos tanácsosi ranggal tüntette ki a király Plósz Sándor igazságügyminisztert is. A kitüntetéseket tartalmazó királyi kézirat a hivatalos lap holnap számban fog megjelenni.

TARSAS ÉLET.

Tulságos szerénység.

Vásárra ment Timár uram s közben egy házaló zsidót ért utól, a ki nagy batyut vitt a hátán.

— Üljön fel a kocsira, ugy hamarabb érünk oda, — szólítja meg Timár gazda Dolfit, a ki kétszer sem kérette magát, hanem felült a kocsira; de a batyuját nem tette le a hátáról. Később nagy nyögést hall a gazda, hátra tekint, hát látja, hogy Dolfi szörnyen izzad a batyu terhe alatt, majd megszakadt bele.

— Miért nem teszi le a batyuját? — förmed rá Timár gazda.

Hát nem elég, hodj engemet visz, még a batyumat is el okorja vinni?

VIDEK

Elpáholt csábító. Kegyetlenül meglakolt Kropuch János egy szép menyecske elcsábításáért. Régóta szemvetett ugyanis Onder József fiatal feleségére, a ki azonban sokáig nem hallgatta meg az érte epedő férfit, de később, mikor férje Amerikába

ment, nem tudott ellentállani a folyton körülötte legyeskedő Kropuchnak és kedve lett. A férjnek, mikor Amerikából hazatért, megsugták. Csendor a nem épen kellemes hír hallására sem jött ki sodrából, nem kereste halálra a csábítót, hanem szép esendesen felbújtotta ellene a falu kardos asszonyait. Az izépi asszonyoknak szerfölött tetszett az ötlet, s csakhamar hozzáálltak annak kiviteléhez. Felfegyverkeztek seprükkel, villákkal, s másféle szerzőmokkal s ugyaelverték a meglepett csábítót, hogy moccanni sem bírt. De még ezzel sem elégedtek meg a harcziass amazonok, hanem kikergették a faluból és mikor a határnál újra alaposan elpáholták, azzal az ígérettel eresztették világra, hogy hányszor beteszi a lábát a faluba, mindannyiszor ismételik a seprüháborút ellene. Kropuchnak úgy látszik; teljesen elegendő volt az eddig kapott ütlegzapor, mert úgy elbusulta magát, hogy kivitorlázott Amerikába.

A P.-Ladányi népgyűlés. Püspök-Ladányban e hónap 17 ikén népgyűlést rendeztek a kerület függetlenségi polgárai. Papp Elek, a kerület képviselője is beszélt, mire a népgyűlés határozatilag állást foglalt a Hentzi-émlék ünnepies felavatása ellen és fölkerlte az országgyűlési függetlenségi pártot, vegyen azért elégtételt a kormánytól.

Öngyilkos kántor. Pelkovics Illés egri kántor ezelőtt 3 évvel szembajba esett és mintegy 3 hónappal ezelőtt teljesen elvesztette mindkét szemvilágát. Ez az eset nagyon lehangolta a szerencsétlen embert úgy, hogy egész buskomor lett. Tegnap, hogy családja távol volt, forgópisztolyal véget vetett életének. Özvegyet és két árvát hagyott hátra.

Gyilkosság magyar gyűlöletből.

— Saját tudósítónktól. —

Torontálvásárhely községben tegnap borzalmaz gyilkosság történt.

Mucsinka Péra és Czrepajszky Leontin szerb iparossegédek az este a koreszmában üritgették a kancsókat, a mellettük levő asztalnál pedig Kozma András fiatal asztalosmester idogált többek társaságában.

A szerb legények nagy hangon szidták, gyalázták a magybrokat és magyargyűlöletük egyenes arányban növekedett az elfogyasztott ital mennyiségével.

A magyarok szó nélkül hagyták a magyarfalók kifakadásait, a mi még jobban szította dühöngésüket.

— Megölök még ma egy magyart! — hangoztatták egyre-másra, a mire Kozma társaihoz hangosabb megjegyzést tett. A magyarfaló legények nemsokára azután kimentek a kores-

mából és Kozma is távozott, hogy hazafelé menjen.

Alig ért azonban ki az utcára, a mikor a két szerb orosz meg támadta és éktelen szidalmak közben a földre teperték. Kozma kétségbeesetten védekezett, de támadói kést rántottak és annyira összeszurkálták, hogy a szerencsétlen ember csakhamar elvérzett. A gyilkos magyarfalókat a csendőrség letartóztatta.

SZINHÁZ.

A színházi híretek ügyében még a mai nap folyamán intézkedhetik a közönség. A régi bérlők jogai déli egy óráig tartatnak fenn, az addig ki nem váltott jegyeket délután már az új jelentkezők rendelkezésére bocsájtják.

A megnyitó előadás. A színház megnyitó előadást szombaton este bérlőszünetben tartják meg. Az első előadásra már holnaptól kezdve jegyek válthatók a színházi pénztárnál.

Az osztrák kabinet lemondott.

— Éjjeli táviratok. —

Ma délelőtt 9 órakor Thun gróf miniszterelnök elnöke alatt minisztertanács volt, mely elhatározta, hogy a kabinet lemond. Délelőtt 10 órakor gróf Thun őfelségétől külön kihallgatáson fogadtatott, mely alkalommal gróf Thun a minisztertanács határozata értelmében az összkabinet lemondását előtársajsz-tette.

Ausztria végre valahára megszabadult a Thun kabinetétől, mely méltó pendantja volt a Bánffy-kabinetnek. Bukik is úgy, mint amaz bukott; Csuful és szégyenletesen.

A német pártok kijelentették, hogy a delegáció küldéséről addig nem is tárgyalnak, míg Thunék kormányon vannak és a császár méltányolta azt a kívánságot és megnyugtatta Thun eljöttében.

Az új kabinet mindenáron az osztrák belbéke helyreállítására fog törekedni, oly annyira minden áron, hogy nem fogja bánni, ha az egész új Magyarország adja meg és hogy úgy lesz, arról eleve kezeskedik az a tendencia, mely alatt az új osztrák kabinet születni fog.

Bécs, szeptember 23. Dr. Fuchs, a képviselőház elnöke a parlamenti pártok elnökeihez a következő levelet intézte:

A holnapra kitűzött elnök-konferencia nem tartatik meg. Fogadja stb.

Dr. Fuchs, képviselőházi elnök.

Ezt a levelet Jaworski lovag, a jobboldal elnöke. Funk dr. a baloldal elnöke és Malfatti báró az olasz pártkör elnöke kapta meg, minthogy Wer-

kauf dr, és Wolf képviselők klubjaik nevében visszautasították a meghívást.

UJDONSÁGOK.

Mindazok, a kik már most legalább egy negyedévre megrendelik a Debreczeni Ujságot, október elsejéig ingyen kapják lapunkat.

* **Istentiszteletek.** Ma vasárnap a következők tartanak istentiszteletet; a nagytemplomban: Bélteky Lajos s. lelkész; a kistemplomban: Oseh Zoltán s. lelkész; a Kossuth utcza új templomban K. Tóth Kálmán lelkész; az ispotály templomban Mitrovics Gyula lelkész. — A róm. kath templomban reggel 7 órakor misét tart Szőke János, 8 órakor piarista tanár miséznek, 9 órakor Dr. Wolafka Nándor v. püspök csendes misét tart, 11 órakor misét mond Molnár Kálmán, fél 12 órakor Kovács József miséznek, Délután fél három órakor kereszténytanítást tart Dr. Wolafka Nándor, 3 órakor litániát tart. Szőke János. Az ág. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Schindler Márton s. lelkész tart istentiszteletet,

* **A kertészeti és gyümölcsészeti kiállítás bíráló bizottságának albizottságai a következőleg alakultak meg; I. Csoport. Gyümölcs, faiskola és bor. Elnök: Lengyel Imre, Tagok: Balogh Imre, Unger Gusztáv. Ujtz István, Váczy János, Heykál Ede, Ruttkay Máté. II. Csoport. Dismükertészet és köteszet. Elnök: Török Gábor. Tagok: Farkas József, Dr. Király Ferenc, Hein János, Ruttkay Máté, Niemetz Ferenc, Bednász József. III. Csoport. Konyhakertészet. Elnök: Bészler Károly, Tagok: Dr. Wolafka Nándor, Farkas Gyula, Simkovics Béla, Janatka Alajos. IV. Csoport. Befőttek és aszalványok. Elnök: Komlóssy Arthur. Tagok: Budaházy Albert, Heykál Ede, Onassai István, Horváth István, Paczelt János, Simkovics Béla. V. Csoport. Gépek, szerszámok és kerti eszközök. Elnök: Török Gábor. Tagok: Komlóssy Arthur, Lengyel Imre Fehértai István, Keller János, Tóth György. Ezen albizottságok külön-külön megállapítják véleményüket saját csoportjukra nézve s odaitélik a díjakat is, figyelemmel lévén arra, hogy ha valamely jutalomdíj egyenesen az illető csoport javára tüzetett ki: A teljes jury az egyes csoportok munkálatainak elkészültén fog összeülni.**

* **Elhagyta a családját.** Maka Gábor muzsikus cigányt öt egészséges gyermekkel ajándékozta meg a felesége rövid nyolcz évi házasságuk alatt. Az apának sehogysem tetszett ez a bőistenáldás, mert rosszul ment a kereset amugy is s nemhogy az öt gyermeknek, de még a feleségének sem tudott eleget keresni. Ennéllogva so-

kat töprengett, gondolkodott, hogy mikép segítsen magán, de hát nem tudott módot találni. Otthon pedig nőtt az öt gyermek: mindegyiknek kenyér és ruha kellett, a mellett az asszony is betegeskedett. A szegény Maka Gábor végre is nem tudott mást tenni — egy szomorú napon elhagyta a családját. Mikor hiába várták haza egy napig, két napig, a felesége bejelentette eltűnését a szolgabírósnál, a hol aztán elrendelték a körözését. A családját elhagyott ember negyvenéves, csikvári születésű s különös ismertető jele, hogy a bal szeme felett egy lencsealaku kinövés van, ha megtalálják vissza fogják toloncolni, hogy gondot viseljen nyomorgó feleségére s öt éhező gyermekére.

* **A kertészeti kiállítás gyönyörködtető csoportjaival nagy vonzerőt gyakorol a közönségre és bizonyára a mai nap folyamán óriási közönség nézi meg. A kiállítás reggel nyolcz órától este 8 óráig lesz nyitva. A kiállítási díjakhoz ma Kontsek Géza 3 darab tiz koronás aranyat adott a konyhakerti termények díjazására.**

* **Szalonnasütéssel egybekötött versenykuglizás.** A debreczeni polgári lövésztársulat szeptember 30-án, a nagy erdei pályán szalonnasütéssel egybekötött versenykuglizást rendez. A versenyen vendégeket szivesen látnak és a versenyekben is részt vehetnek. A verseny kezdődik délután négy órakor és tart fényes kivilágítás mellett éjjel 12 óráig. Másnap azután folytatás következik. Délelőtt tíz órától déli 12 óráig és délután három órától este 9 óráig. A versenyen tiz arany és ezüst tallér jutalom díj van.

* **A boritaladó és husfogyasztási adó 1900-ban.** A pénzügyminiszter utasításul adta a pénzügyi hatóságoknak hogy a borital és a husfogyasztási adót 1900-ra föltétlenül, 1901-re pedig a fölmondási jog föntortásával biztosítsák; további időre pedig nem szabad szerződéseket kötniök. Azok a szerződések, melyek jövő évre is szólnak, csak akkor mondandók föl, ha az illető község a bor- és a husfogyasztási adópótlékoknak az állami borital- és husfogyasztási adóval való együttes biztosítását óhajtja. Minden más esetben csakis a miniszter külön fölhatalmazása alapján történhetik a fölmondás s ily fölhatalmazást a pénzügyigazgatóságok csakis rendkívül fontos okok fönforgása esetében kérhetnek. Azzal, aki határozott időre szóló italmerési engedély alapján gyakorol italmerést megváltási szerződés nem köthető. A község kívánatára a szesz-fogyasztási adópótlék is együtt biztosítandó az állami adókkal, de ez nem történhetik kisebb összegért, mint amennyit az illető község minimális összegül megjelölt.

* **A debreczeni ipartestület felolvasó ülése.** A nemrég megalakult debreczeni ipartestület fontos és igen sürgősen

megoldandó feladatának tartja egy ipari hitelszövetkezet felállítását. A megvalósítás előtt azonban szükségesnek tartván egy felől a szövetkezetek gazdasági fontosságát kifejtteni, másfelől pedig az új hitelszövetkezeti törvény szellemét megismertetni az elnökséggel határozta, hogy a végből f. évi szeptember 24-én vasárnap délelőtt féltizenegy órakor a megyeháza közgyűlési termében felolvasást tart s a felolvasásra dr. Körösi Kálmán ipartestületi ügyész és Kovács István debekamarai fogalmazót kérte fel. Megvagyunk győződve róla, hogy iparosok e felolvasása, melynek tárgya őket oly közlelől érdeklí, számosan fogják meghallgatni, sőt úgy tudjuk, hogy eme általános érdeku felolvasáson a társadalom más rétegeiből is számosan fognak megjelenni. A felolvasást azért nem lehet a városháza nagy termében megtartani, mert ez tévedésből a terményraktári közgyűlés elzéljaira is és pedig már előzetesen kiadatott.

* **Az asszony bosszúja.** Gebrün ur szerette a könnyű, gondtalan életet. Feleségét ott hagyva virágról virágra szállt A mikor aztán a jóból nagyon is megártott a sok, ismét észbe jutott a gyöngéd feleség és kapta magát tegnap este haza állított. Az oldalborda hetyke szóval fogadta a már részéről majdnem feledésbe ment férjet, a mi bizony Gebrün urnak nem igen tetszett mert otthonlétének második percében feleségének frizuráját ezibálta szét — és az asszony viszont, Gebrün ur rendezetlen szakálába akasztván kacsóit az udvarra vonszolta, hol komolyabb következményei is lehettek volna a harcznak, ha a szomszédok szót nem választják őket.

* **Az ételért.** Ézsau egy tál ételért adta el szülői-jogát. Sárosy János lefőzte Ésaút, ő egy tál krumpliért beverte Szegszárdy József fejét. Együtt járták ugyanis napszámba fát vágni s jó ideig békés egyetertésben is éltek, mig azután tegnap délben a fát vágató gazda egy kis meleg étellel akarta fokozni munkakedvüket. Az ujkori Ésau eközben egy tál krumplin összetűzött társával és egy keze ügyében esett tuskóval úgy feján hajította Szegszárdyt, hogy annak menten elborította fejét a vér. Sárosit becsukták.

* **Egy gépgyári munkás szerencsétlensége.** A vasuti gépjavitóműhely telepén tegnap szerencsétlenség történt. Vályi Nagy Pál nőtlen, fiatal munkás szegeket kovácsolt. Munkája közben egy szegnek úgy ütött a végére hogy az erős lökessel felpattant és egyenesen a balszemébe furdott. A szerencsétlen ember elvesztette a szeme világát, balszeme nyomban kifolyt. Gyógykezelésre kiszállították a kórházba.

* **Pezsgő mint mesterséges bor.** A belügyminiszter egy felmerült konkrét esetben a budapesti állandó borviza-

gáló szakértő bizottság véleményéhez képest elrendelvén tizenhat palack „pezsgőszerű ital” megsemmítését, kijelentette, hogy az oly pezsgő, amely mesterséges borból, vagy pedig a borhámisítási törvény végrehajtása tárgyában kiadott kereskedelmi miniszteri rendelet dispositiónak ellenére készült vagy kezeltetett, mesterséges bornak tekintendő s ezzel teljesen ugyanazonos elbánás alá esik.

* **Rabmunka és a kis ipar.** A kereskedelmi és igazságügyi miniszterekhez több kérvény érkezett a nyár folyamán az ellen a káros verseny ellen, melylyel a letartóztató intézetekben levő elítéltek ipari munkája a különben is válságos helyzetbe jutott kis iparosokra nehezedik. A fölterjesztések ennek a konkurrencziának a megszüntetését illetőleg azt kérik, hogy a letartóztató intézetekben levő elítélteket a kisipar körén kívül eső, egyéb nemű munkával foglalkoztassák. Megfigyelésre méltó eszmét vet föl e petícióknak egyike, azt tudniillik, hogy e letartóztató intézetekben a hadsereg és honvédség felszereléséhez tartozó oly cikkek állítsanak elő, a melyeket eddig a nagyipar produkált. Az igazságügyi kormány, mint tudva van már a múlt évben kísérleteket tett, raboknakmezei munkával való foglalkoztatására sa jelenlegi miniszter elődjei a képviselőház pénzügyi bizottsága előtt úgy nyilatkozott, hogy ezek a kísérletek tényleg beis váltak.

* **A vigyázatlanság áldozata.** Még két hónappal ezelőtt történt, hogy a Fried Leo tanyáján alkalmazott dinnye esősz: Fodor Péter, fegyvert tisztogatót, a fegyver elsült és a golyó felső lábszárába furódott. Akkor Fodor Pétert behozták a debreczeni közkorházba s a szerencsétlenül járt ember állapota nemesak jobbra nem fordult, de folyton rosszabbul lett. Tegnap délután a halál megváltotta szenvedéseitől, — meghalt.

* **Polgári Kerékpáros Egyesület** ma vasárnap kirándulást rendez M. Pércsre. Gyülekezés a egyesület helyiségében (Dréher-sórcsarnok). Indulás d. u. 2 órákor.

* **Leesett a kocsiról.** Gaál István teher kocsin boros fővel rendkívül gyorsan hajtotta lovait a Hatvan-utca végén és egy hirtelen kanyarodónál kibukott a kocsiból. Súlyosabb baja nem történt, csak egyik orczájáról ment le a bőr. Feltápáskodott s minden különösebb megilletődés nélkül hajtotta tovább lovait, de most már jóval csendesebben.

* **Elgázolta a kocsit.** A szoboszlói kocsitaton játszott egy másfél éves kis leány. Egyszerre a kocsit uton végig hajtott egy szekér és a játszó kis leányt elgázolta. Két asszony, kik a szerencsétlen gyermek lármájára, sikoltozására figyelmessé lettek, még látták a kocsit uton tova robogó sze-

keret. Utána szaladtak és fenyegetőleg kiáltottak rája:

— Megállj gazember!

Hanem a gazember nem állott meg és utól sem lehetett érni. — Az asszony, a mikor az esetet bejelentette a rendőrségnek, ő maga sem mondhatta meg a szerencsétlenség okozóját. Most erélyesen nyomozzák.

* **Halálozás.** Nagy Ilona 44 éves 2 hónapi szenvedés után tegnap délelőtt hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése Arany János-utca 21. sz háztól ev. ref. vallás szertartása szerint hétfőn délután 3 órákor lesz és a hatvan utcai sírkertben helyezik örök nyugalomra.

* **Nagy tűzijáték a nagyerdőn.** A kertészeti kiállításon kívül ma bizonyára nagy közönséget vonz a nagyerdőre az a rendkívül fényesnek ígérkező tűzijáték, a melyet este 6 órákor, a leveles csárda mögötti tisztáson rendez Leidenfrost pirotechnikus. A tűzijátékot zene és léggömbbocsátások előzik meg, este hat órákor pedig pontosan kezdetét veszi a tűzijáték a következő programmal: 1. Csillag eső 30 darab röppentyűvel, mely egyszerre lesz feleresztve. 2. Japáni tegyező. 3. A nap harca a bolygókkal. 4. Vízimalom. Természetes nagyság. Tűz zuhataggal. Egyiptomi Piramis tűzből elő állítva. (9 méter magas. Rendkívül meglepő.) 5. Bomba ütegek. 7. Északi fény. 8. Álló nap. 9. Futkosó bolygó 10. Két hadihajó ostroma. (Nagy látványosság). 11. Színes bengáli tűzek. Azon érdeklődés, a mely tűzijáték előadásommal a t. közönség részéről nyilvánult, arra buzdított, hogy semmi költséget és fáradságot nem kimélve még egyszer az idén oly nagyszabású tűzijátékot rendezzek, a mely a legmagasabb igényeket is kielégítse. A tűzijáték területére vezető ut, ugy menet, mint a tűzijáték után fáklyákkal lesz megvilágítva. Helyárak: Allóhely 20 kr. 10 évenaluli gyermeknek 10. Jegyek előre válthatók; Leidenfrost Gy. üzletében. A tűzijáték kezdetét veszi pont 6 órákor és tart egy teljes óráig. Kedvezőtlen idő esetén ha délután 2 óráig esik, a következő vasárnap tartatik meg.

* **Dalestély.** A munkások derék dalegyesülete, a mely csak legutóbb is a kereskedelemügyi miniszter előtt tüntette ki magát, szeptember 30-án, azaz szombaton Keller Sándor karnagy vezetésével mellett dalestélyt rendez a Margit fürdő disztermében. A dalestélyt a melyre személyenkint 60 kr. a belépő díj, mint rendesen most is táncszivalommal kötik össze.

* **Hölgyek figyelmébe.** Van szerencsém az igen tisztelt hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy a közeledő őszi és téli időnyre áruházamat a legújabb és legmodernebb divat darabokkal látam el; megszereztem mind azon divattermékeket, melyeket a kül-

föld e téren produkál, és legnagyobb választékban tartok raktáron, minél számosabb látogatást esdve vagyok kiváló tisztelettel Halmágyi Sámuel.

* **Hazai ipar.** Brassó és gácsgyapju szövetek férfi és fiu ruhakra felöltőkre téli kabátokra, valamint zsolnai gyapju Kassán női ruhákra olesó szabott áron kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél Debreczenben.

TÁVIRATOK.

Az osztrák kormány bukása.

Bécs, (A Debreczeni Ujság e távirata.) Lichtenstein herceg, a ki megbízást kapott az új osztrák kormány megalakítására, ezen megbízásról lemondott. Beavatott politikai körökben azt hiszik, hogy új kormány hétfőn, vagy legkésőbb kedden lesz.

Dreyfus testvérei.

Páris, szept. 23. (A Debr. Ujság ered. táv.) Dreyfus testvérei tudvalevőleg mióta Dreyfust elítélték, gyászjelvényeket viseltek. Most a megkegyelmezés után a gyászjelvényeket letették.

A trónörökös Nagybecskerekén.

Budapest, szeptember 22. (A Debreczeni Ujság eredeti távirata.) Mint biztos forrásból értesülünk Ferencz Ferdinánd trónörökös a jövő hó folyamán Nagybecskerekre utazik vadászatra.

A Fram expedíciója.

Krisztiania, szeptember 23. (A Debreczeni Ujság eredeti távirata.) Az Aftenposten jelentése szerint Peary a Swerdrupp-féle expedícióról szóló jelentésében ezeket mondja: Swerdrupa a tél folyamán átkutatta az Ellemetes földet és a nyáron észak felé akar előnyomulni, amennyire csak lehet. Ha hajón nem lehetne előbbre nyomulni, akkor az expedíció egy részével partraszáll és száznál Görlandnak eddigé ismeretlen partvidékén észak felé és kelet felé menne az Independance öböljéig, a hol a Fram egy-két év múlva fölvehetné. Ősszel azután a Fra-Frumot a Farewelt fok megkerülésével délre küldené a partvidékig, a hol találkozni vele. Ha Swerdrup már az őszön leküldte a Framot Grönland megkerülésére, a hajónak utban kell lennie dél felé.

Választások Svédországban.

Stokholm, szeptember 23. (A Debreczeni Ujság eredeti távirata.) Az országgyűlés második kamarájába Stockholm a liberális párt huszonkét jelöltje közül huszonegyet megválasztott.

A horvát bán Budapesten.

Budapest, (A Debreczeni Ujság eredeti távirata.) Khuen Hédekvary gróf hováth bán Budapestre érkezett és ma délelőtt hosszasan tanácskozott Széll Kálmán miniszterelnökkel.

Dewey — elnökjelölt.

Budapest, szeptember 23. (A Debreczeni Ujság ered. táv.) Amerikai táviratok szerint az Egyesült-Államok elnök jelöltjei között legjobban emlegetik a Dewey tengernagy nevét. Nép szerúsége oly nagy hogy neki vannak legnagyobb kilátásai az elnöki székre.

Benzin robbanás Kassan.

Kassa, (A Debreczeni Ujság ered. távirata.) Ma délután Keller iteni nagy kereskedő pinczejében viasz szerezéssel történt Vigyázatlan kezezés következtében egy benzines hordó hatalmas dőréjjel felrobbant a közelében foglalkozó inast halálosan összeégette.

Transvaal.

Berlin, szeptember 23. (A Debreczeni Ujság eredeti távirata.) A Nationalzeitung írja: Az angol vezetőkörök mindig tudatában voltak a burok ellen való komoly hadjárattal járó nehézségnek. A londoni kabinet azonban majdnem kétségtelen bizonyossággal számíthat arra, hogy Transvaal és Oranje szabadállam ellen való eljárása nem fog más bonyodalmakat maga után vonni, csak olyanokat, a melyek magában Dél-Afrikában játszódnak le s a melyeket ott utoljára a brit tulerő fog megoldani. Aligha téves az a feltevés, hogy a háborút nem azelőtt kabinetttagok véleményének megváltoztatására döntő befolyású volt az azaz alig tagadható tény, hogy Anglia, még ha tekintélyes szárazföldi haderőt állít is sikra Dél-Afrikában, egyébként mégis mindenütt változatlan létszámában és tetszése szerint való használatra megtarthatja politikájának főeszközét, a hajóhadat. A dél-afrikai harcok sem Kelet-Ázsiában, sem Európában keletén vagy a Földközi tenger más pontjain nem vonnák el az angol állomások fedezésére szolgáló angol tengeri haderőt. A burok helyzetének komolysága éppen Londonban is azt a reményt keltette, hogy még Transvaal ellen való hosszas vérontás esetén is Anglia pozíciója a kínai tengereken és Konstantinápoly előtt érintetlen és nagyobb politikai hatalom kifejtésének lehetősége itt is, ott is változatlan marad, a míg egyik vagy másik szárazföldi nagyhatalom utját állja Angliának. Erre azonban nemcsak most nem vall semmi sem,

hanem a jövőre is hiányoznak bizonyos általános természetű föltételek.

Bloemfontein, szept. 23. (A Debreczeni Ujság ered. táv.) Az aranji volkrend ismét folytatta a tegnapi zárt ülés tárgyalását. Hír szerint a zárt ülések a jövő hét elejéig fognak tartani. A lakosság hangulata nyomott és mindenki aggódva várja a legközelebbi nyilvános ülésre vonatkozó közleményeket.

Lezuhant az átványról.

Budapest, szeptember 24. (Debreczeni ujság eredeti távirata) A Báthori-utca és Nádor-utca sarkán, az új épület helyén épülő egyik hármemeletes ház építésénél ma reggel Alamann János 38 éves napszámos a három emelet magasságu átványról lezuhant a mélységbe. A szerencsétlen ember mindjárt a munkája megkezdésekor elszédült és lebukott, összeroncsolt tagokkal terülve el a földön.

Körözött sikkasztó.

Budapest, szeptember 23. (A Debreczeni Ujság eredeti távirata.) A husiatyui törvényszék táviratilag tudatta a főkapitánysággal, hogy Markus Croban, 25 éves, nyulánk, magas, vörösés haju, kissé féloldalas, bibás szemű fiatal ember 23.000 rubelt és 700 forintot el-sikkasztván, megszökött. A sikkasztónak egy Adlerstein névre kiállított községi bizonyítvány van a birtokában. A rendőrség megtette az intézkedéseket a sikkasztó kézrekerítésére.

Budapesti tőzsde.

Budapest, (A Debreczeni Ujság eredeti távirata.) Buza okt. 8,39, buza 8,80, új tengeri 5,10, rozs 6,58, zab 6,02.

VEGYES.

A párisi kiállításra a bécsi zongoragyárosok Bösendorfer választották a külön bizottság elnökévé, a ki teljesen összeállította a csoportos kiállítást. Azonban a párisi bizottság utólagos merész követelése folytán ez állását ott hagyta és mint kiállító is visszalépett. Tudvalevőleg a múlt évi jubileumi kiállítás elnöksége Bösendorfernek feltűnést keltett jubiláns zongoráját adta emlékül a királynak, a ki azt el is fogadta.

Megégett asszony. Borzalmas eset történt pár nap előtt Szikszón. — Sas Józsefné a tégláégető kemeacznél dolgozott. A szerencsétlen asszony ruhája valahogy tüzet fogott, mire Sasné rézműlten futkosni kezdett, a mi még jobban élesztette a tüzet. Hiába szaladezett a szegény asszony segítségért, a megrémült emberek nem mertek hozzányulni, elfutottak előle és Sasné végül holtan esett össze.

Lőporrobbanás. A Grác közelében levő rudersdorfi lőporos torony tegnap felrobbant. Az explodáció olyan hatalmas volt, hogy egész Grácig elhallatszott. Ötven métermázsza lőpor robbant föl és a levegőbe röpitette a nagy tornyot és a lőporgyárat. A munkások ugyanakkor messze voltak és szerencsére senki sem sebesült meg.

Meglopott királynő. Vilma hollandi királynő amsterdami kastélyában nagy ékszerlopás történt. Még nem tudják, hogy a királyné ékszereiből mennyit vitt magával a tolvaj. A lopással a királyi ezüstneműinek első őré, Lebanc t gyanúsítják.

Magyar artista balesete. Ugy látszik, rossz idők járnak a magyar artis tákra. Csak a minap járta be az összes lapokat András Gyula trapéztornász szerencsétlenségének híre s most megint egy sajnálatos esetet kell följegyeznünk, a mely a gráci Károly-féle lovardában történt. Ott ugyanis Elek József artista, egy némajáték alatt egy asztalt ugrott át, a melyen fegyverek feküdtek. De az asztal feldült és Elek oly szerencsétlenül esett egy éles törre, hogy az behatolt altestébe és hasát átmeteszette. Elek vasakarátát jellemzi, hogy a nehéz sérülés dacára volt annyi ereje, hogy a tört maga huzza ki testéből és tovább játszszik. De a darab végével eszméletlenül rogyott össze és a mentők vitték a kórházba, hol még azon éjjel operálták.

FEJTORÓ.

Mi ez?

* * *
* * *
* * *
* * *
* * *

Lapunkban legutóbb közölt talány megfejtése Sok az ember kevés a Főka.

Helyesen fejtették meg: Libera Árpád, Imrei Antal, Takács Sándorné, Debreczeni Lajosné, Hermann Jenő, Czere Józsefné, Erdős Róza, Nagy Margit, Tóth Etelka, Vékony Gáborné. Nyertes Nagy Margit.

Mulattató.

A hölgyecske boszusan szól magában:

— Ha még sokáig követ ez az ifju, megszólítom.

Tanító: Jóska, mondj nekem egy összetett főnevet!

Jóska. Kalapács.

Tanító: Ugyan miből van ez összetéve?

Jóska. Kalapból és ácsból.

Csarnok.**A Botori leányok,**

— Társadalmi regény. — 60.

Írta: Than Gyula.

(Folytatás.)

Nem akart többet Ilona sem. Az volt a célja, hogy ezt az újabb vadászatot kieszközölje. Volt neki terve arra, hogy tovább mit tegyen és bizonyított is tervének sikerében.

A gondolatot olyan kitűnőnek találta, hogy tervének diadalában már kételkedni sem mert.

Csak Tarnay érezte különösen magát mikor még aznap délután a főhadnagy meglátogatta s ugyanazon kérelemmel járult eléje, mint néhány órával előbb Ilona.

A főhadnagy is kérte Tarnayt, hogy rendezzen még egy vadászatot. Az ezred tisztjeiből — ugymond — vasárnap többen jönnek hozzá látogatónak és szeretné, ha ezt a diszes társaságot mindjárt megörvendeztetné a meghívással.

Tarnayt gondolkozóba ejtette ez a kérelem.

— Mi akar ez lenni? Nincs valami összefüggés az Ilona és a főhadnagy kérelme közt? A véletlen csak nem játszhatja így össze a kívánságokat? Csak nem áll talán épügy érdekében a főhadnagynak, mint Ilonának hogy a vadászat megtörténjék? Talán legjobban módja ez a találkozásnak? Talán számítanak az én elfoglaltságomra és hiszik, hogy zavartalanul beszélgethetnek. Talán szeretik is egy mást?

Es ez mind gyors egymásutánban támadt fel gondolatában. A főhadnagy már másodszor ismételte kérését és ugyancsak kíváncsian várta rá a választ, míg Tarnay észrevette, hogy nem árulhatja el magát, mert úgy utját szegheti annak, hogy nyomára jöjjön, amit gondolt.

— Kérlek alásan — szólt azután Tarnay — nagyon szívesen szerzek örömet neked és a barátaidnak.

— Folyt. köv. —

Nyilttér.*)**Nyilvános köszönet.**

Alólirott „Császár“ községbeli lakosok, kik a folyó évi augusztus hó 2-án helységünkben pusztított tűzvész alkalmával leégünk s a Hazai általános biztosító részvénytársaságnal voltunk biztosítva, a társaság irántunk tanúsított eljárása következtében nem mulaszthatjuk el hálánk jeleül következő nyilatkozat nyilvánosságra való hozatalát.

Kijelentjük ezennel, miszerint augusztus hó 2-án tűzvész által okozott kárunk a Hazai általános biztosító részvénytársaság által a lehető legrövidebb idő alatt legcélravezetőbb és teljes megelégedésünkre fölbecsültetett és kifizettetett. Az igazságnak megfelelően felemlítjük, miszerint a Hazai általános biztosító részvénytársaság által kiküldött becsülmérnök valamennyi érdekelt

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk

biztosító társulat kárbecslői közül mint a legelső jelent meg a helyszínén s azonnal hozzá fogott a becslési munkálatokhoz s ennek következtében vált lehetségessé az, hogy a Hazai általános biztosító részvénytársaság daczára annak, hogy majdnem a legszámosabb kár-esele volt, mint legelső készült el a kár-becsléssel, — miért is indítottva éreztük magunkat a Hazai általános biztosító részvénytársaságnak ezen utóm hálánkat és köszönetünket kifejezni.

Kelt Császáron, 1899. évi augusztus hó.

Paksi József
Beke János
Fülöp József
Rózsa Mihály
Pulay János

Fazekas János
Molnár Mihály
Molnár János
Molnár József
A. Kincses János

12794

1899.

Árverési hirdetés.

A Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező Nagy Erdő, Monostor, Apafája, a cserének a guti vasutól a Fancsika felé eső része, a Fancsika, Pacz, Bánk, Haláp, Savóskut erdőrészek makk termése 1899. év szeptember 27 szerdán, 1899. év október hó 1-től makkoltatás céljából a városház nagytanástermében délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverés útján haszonbérbe adatik; miről érdeklődők azon megjegyzéssel értesíttetnek, hogy az árverési feltételek a városi számvevői hivatalban megtekinthetők s az árverelők által a kikiáltási ár 10%-a készpénzben az árverelő bizottság kezéhez leteendő.

Debreczen, 1899. szept. 22.

A városi tanács.

Dijak utólag fizetendők.

Csődtömeg kiárúsítás.

A vb. VEINBLUM JAKAB csődtömegéhez leltározott
cipő, kalap, férfi és női fehérneműek
téli alsó ruhák, botok, esőernyők,
nyakkendők, szivar- és pénztárczák, mindenféle
ferfi divatcikk

1899. szeptember 20-ától szeptember 30-áig

nagyban és kicsinyben

igen jutányos áron

a főtözsde udvarán levő raktárban

reggel 8 órától délután 5 óráig elárusíttatnak.

A bolti felszerelés jutányos áron eladó.

Férfi- és nő-ingek,

gallér,

kézelő,

nyakkendő,

zsebkendő,

harisnyák,

lábravalók,

paplanok,

matrácok,

ágytakarók és

ágypokróczok

olcsó szabott áron
kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

üzénnél, Debreczen.

Olcsó és gyors közvetítés.

Az Országos Központi Ügyvivőség tudatja a n. é. közönséggel, hogy Egyháztér 13 sz. a levő irodájában a törvény keretén belül mindenféle kigondolható megbízások gyorsan végeztenek el.

Nagy összeköttetéseinél fogva hitelre

— részlet fizetésre — közvetít

mindenféle élelmi s árucikkeket, borokat, szeszes italokat, gazdasági gépeket, butorokat, hangszereket, kocsikat, kerékpárokat, fehérnemű és öltözet ruhákat, ékszereket, sőt ingatlanokat: házakat, szőlőskerteket, földeket, sat. ez utóbbiaknak haszonbérbe adását is, pénzkölcsönöket zálogra vagy személy hitelre sat. — minden hitelképes egyének részére.

Házassági ügyekre kiváló gond fordítanak, szigorú discretio fenntartása mellett.

Megbízások levélben is elfogadtnak.

Eladó gohér és csemege-
szőlő must!

2500 liter must eladó,
részletenkint is.

Bornász József,
sámsoni szőlőjében.

Értekezni lehet helyben Deák Fe-
rencz utca 14. szám.

Vagyok bátor ajánlani:

óras és optikus
üzletemet.

Üzleti elvem csak készpénzért olcsón
venni s kis haszonnal olcsón adni.

Árjegyzék kivonat:

Óra javítás (illetve tisztítás) 80 kr.
jótállás mellett.

Új rugó vagy kerék — — 80 kr
Üveg vastag vagy vékony — 15 kr
Mutató finom — — — 15 kr

Ebresztő óra finom (szép nickel
tokban) — — — 1.80 kr.

Nickel remontoár óra — — 2.98 kr.

Ezüst remontoár óra három
fedéllel — — — 5.50 kr.

Ezüst dupla remontoár órák 7 frttől
nagy választékban, ezüst lánczok frt
20 krtól, arany lánczok suly szerint,
arany gyűrűk, fülbevalók, arany órák
bámulatos olcsó árban.

Szemüvegek és zwickerek
óriási választékban, a legfinomabb két-
szer csiszolt kristály üvegekkel olcsób-
ban mint bárhol!

Csinos színházi látcsövek, finom üve-
gekkel 1 frt 98 krtól.

Szemüvegek és zwickerek olcsó és
gyors javítása.

Ócska aranyat (esetleg zálogcédulát
is) a legmagasabb árban készpénzzel
fizetek. — Használt órák és ékszerek
fele árban kaphatók.

Fogel Gyula

óras optikus, Piacz (Várad-utca 75. a Corszó
kávéházzal és a kúttal éppen szemben).

Melyik a legjobb szépítőszert? A

MOLLITERGIN

Hatása meglepően gyors.

mely puhává, fehérré, üdévé
teszi az arcz és kéz bőrét, nem
zsiroz s teljesen ártalmatlan.

Kapható:

MIHALOVITS I.

a „Kigyó“-hoz cz.

GYÓGYSZERTÁRÁBAN
DEBRECZENBEN.

Egy üveg ára 1 korona.

Új temetkezési intézet.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki n. é. kö-
zönséget értesíteni, hogy Debreczen, főltér Stenczinger ház alatt
a Kereskedelmi akadémia mellett, egy a mai kor igényeinek
minden tekintetben megfelelő első rangú temetkezési intézetet
rendeztem be, a melyet

Polgári temetkezési intézet

ezimen már meg is nyitottam.

Elvállalok temetkezések rendezését, a legegyszerűbbtől a
legdiszesebb kivitelig.

Temetések rendezéséhez a legdiszesebb felszerelvényekkel
rendelkezem.

Gyári áron szolgálhatok egyszerűbb és diszesebb

ércz koszorúkkal.

Összeköttetésem révén abban a helyzetben vagyok, hogy
temetések rendezését a legolcsóbb árakban fogadhatok el.

Midőn erről a n. é. közönséget értesíteni bátorkodom, ma-
radtam tisztelettel

Szatmáry Ferencz

Társas butor raktára

Piacz-utca a Kereskedelmi akadémia mellett Stenczinger-ház.

Legnagyobb és legolcsóbb butorraktár

LAMBERGER és TÁRSA

Debreczen, Üzlet: Piacz u. 44. (Dr. Ujfalussy ház.) Gyártelep:
Arany János utca 5. szám.

Ajánlják dusan felszerelt és modern izlésű butorraktárukat, a melyek ujonnan be-
rendezett gyárunkban a legjobb anyagból készülnek és a melyek a legkedvezőbb áron sze-
redezhetők meg.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Tisztelettel

Lamberger és Társa.

Az érdeklődők dusan berendezett üzleti raktárainkat bármikor megtekinthetik.